

AGENTSCHAP NATUUR & BOS

Vlaamse overheid

Adviezen en Vergunningen
Vlaams-Brabant en Limburg
Havenlaan 88 Bus 7500
1000 Brussel

T.a.v. Tuc Rail

Ir. Els Van Parijs
Project Leader
Portfolio North
Fonsnylaan 39
1060 Brussel

Uw kenmerk

/

Ons kenmerk

23-203944

Datum advies

Zie   datum
ondertekening

Vragen naar/e-mail

Aaron D'hooge
Aaron.dhooge@vlaanderen.be

Telefoonnummer

0474 84 77 68

BETREFT: Afwijkingsprocedure i.k.v. SBZ - missing link fietssnelweg F70 te Bilzen

Aanvrager

Tuc Rail, Fonsnylaan 39, 1060 Brussel

Situering

Ten noorden van de spoorlijn 34 Luik-Tongeren-Hasselt, tussen de Nijverheidsstraat en de Laarstraat te Bilzen. Het traject van fietssnelweg F70.

Situering

Kadaster   BILZEN, afd. 2, sie. A, nr. 238F2, 246D, 247G, 287R, 287T, 289D & 290V
BILZEN, afd. 2, sie. D, nr. 527F, 616V, 618C, 620C, 621B, 623E, 643P, 643S, 651K, 651L,
651N, 651W, 652D, 653P, 653R, 655D, 657R, 657S, 658T, 672N, 678A & 678B

Beschermingsstatus

Het studiegebied is deels gelegen in habitatrichtlijngebied "Jekervallei en bovenloop van de Demervallei" met gebiedscode BE2200041. Enkele natuurbeheerplannen type 4 zijn gelegen in dit gebied. Andere speciale beschermingszones en Vlaams Ecologisch Netwerk gebieden zijn gelegen op grotere afstand en niet relevant voor deze aanvraag.

Rechtsgrond

Dit advies wordt verstrekt door het Agentschap voor Natuur en Bos op basis van de volgende wetgeving:

- Artikel 38/3 Besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning;
- Artikel 36ter Natuurdecreet van 21 oktober 1997 (in het kader van passende beoordeling);

Bespreking project

Het project maakt deel uit van het ontwikkelen van een fijnmazig netwerk voor fietsers vanuit de gezamenlijke mobiliteitsvisie van Infrabel en de stad Bilzen. Deze visie omvat het afschaffen van overwegen gepaard met de realisatie van ongelijkvloerse kruisingen en een aansluitend netwerk voor zowel gemotoriseerd verkeer als fietsers en voetgangers. Het project betreft de ontbrekende schakel ('missing link') in de fietssnelweg F70 tussen de Nijverheidsstraat en de Laarstraat. Ter realisatie van het project dienen er stukken natuurgebied ingenomen te worden, waardoor de afwijkingsprocedure (ADC) ten gevolge van betekenisvolle aantasting in SBZ, zoals voorzien in het Natuurdecreet (en de Habitatrichtlijn), werd gestart. In dit dossier zit dus in het kader van deze afwijkingsprocedure de volgende documenten vervat: een nota aan de Vlaamse regering betreft de erkenning van het project als 'dwingende reden van groot openbaar belang', een alternatievenonderzoek en een compensatienota.

Voorgelegd alternatievenonderzoek heeft als doel om aan te tonen dat de voorgestelde tracés, rekening houdend met hun impact op de natuur, functionaliteit en de socio-economische kosten, de beste mogelijke routes zijn. De compensatienota beoogt een voorstel tot compenseren van berokken schade door ruimtebeslag.

Dit advies is gebaseerd op volgende documenten en terreinbezoek:

- Compensatienota: *Nota -FSW Bilzen "P.016395-541-05 Compenserende maatregelen" (03/07/2023).*
- Alternatievenonderzoeksnota: *Spoorlijn 34 Hasselt – Tongeren: Aanleg missing link fietssnelweg F70 Alternatievenonderzoek in het kader van de passende beoordeling "142309_AlternatievenOnderzoekFSW70" (14/09/2023).*
- Terreinbezoek ANB en terreinbezoek INBO.

Bespreking alternatieven

In de alternatievenonderzoeksnota werden 4 alternatieven uitgewerkt en meerdere beoordelingscriteria werden onderzocht. In onderstaande tabel (tabel 1) wordt een synthese gegeven van de alternatieven waarbij alternatief 4 het gewenste tracé betreft. Kleurcodes refereren naar het behalen van de doelstellingen van voorliggend project. Rood betekend niet voldaan, groen voldaan en oranje is het randgeval (deels voldaan aan de doelstellingen). De eerste 3 alternatieven mijden het habitatrichtlijngebied. Het is duidelijk dat route 3 hiervan het best scoort op de criteria waaraan een fietssnelweg dient te voldoen. Echter het nadeel bij dit alternatief betreft de onteigening van ca. 28 privétuinen en de afbraak en herbouw van de vele bijgebouwen op deze percelen, deze hebben zowel op sociaal als financieel vlak een zeer grote impact. De hoge maatschappelijke kost kan de haalbaarheid van het project ondermijnen. Het gewenste alternatief, route 4, scoort het best op het kader horend bij een fietssnelweg. Echter wordt de achterzijde van een aantal percelen in habitatrichtlijngebied ingenomen. Het betreft inname van zoekzones en inname van actueel habitat en deze werd beschreven in de passende beoordeling. Andere alternatieven doorheen de speciale beschermingszone worden terecht niet besproken aangezien ruimtebeslag en dus impact op natuur alleen zal vergroten.

Er wordt besloten dat alternatief 4 als enige goed scoort op alle projectcriteria voor de realisatie van een fietssnelweg: rechtlijnigheid, vermijden van omwegen, gebrek aan te overwinnen hoogteverschillen, vlotte doorstroming, aparte bedding, het vermijden van gelijkvloerse kruisingen, conflictpunten en volwaardige fietsinfrastructuur. Dit alternatief resulteert in de kleinste ruimte-inname van de speciale beschermingszone t.o.v. meer noordelijke alternatieven en ook versnippering wordt vermeden door bundeling met overige infrastructuur.

Het Agentschap gaat akkoord met de conclusie dat alternatief 4 het meest geschikt is rekening houdend met het beoordelingskader van een fietssnelweg.

	Route 1 Langs N2	Route 2 woonwijk Beverst	Route 3 Spoorlijn zuid	Route 4 Spoorlijn noord
Direct	Rechthoekig langs N2, behalve afwijkend voor aansluiting op 2 bruggen	Niet rechthoekig	Rechthoekig behalve afwijkend voor 2 tunnels	Rechthoekig
	Traject +/- 6.0km	Traject +/- 4.4km	Traject +/- 4.1km	Traject +/- 4 km
Comfortabel	2 x over spoor (7m hoogteverschil)	2 x onder spoor (4m hoogteverschil)	2 x onder spoor (4m hoogteverschil)	Vlak
Aantrekkelijk	Vlotte doorstroming want op voorrangsweg	Niet op voorrangsweg	Vlotte doorstroming want naast spoor	Vlotte doorstroming want naast spoor
	Aparte bedding 0km	Aparte bedding 0,375km maar gemengd verkeer	Aparte bedding 1.15km	Aparte bedding 1,2 km en verder autoluwe straten
Veilig	Veel kruispunten	Veel kruispunten	Weinig kruispunten	Weinig kruispunten
	Veel conflicten: garages, opritten, 2 x N2 oversteken, fietspad tussen rijbaan en parkeerplaatsen; naast drukke gewestweg	Veel conflicten: opritten, garages; blijft wel op lokale weg	Nagenoeg volledig conflictvrij	Nagenoeg volledig conflictvrij
Socio-economische haalbaarheid	Geen onteigeningen	Geen onteigeningen	Inname achterzijde van ca. 28 percelen, incl afbraak en heropbouw bijgebouwen	Enkel ruimtebeslag landbouwgebied
Inname natuur	0 m ²	0 m ²	0 m ²	3.076 m ²

Tabel 1: Synthese van het alternatievenonderzoek met kleurcode. Rood: niet voldaan aan de doelstellingen; oranje: randgeval, slechts deels voldaan aan de doelstellingen; groen: voldaan aan de doelstellingen.

Bespreking compensatienota

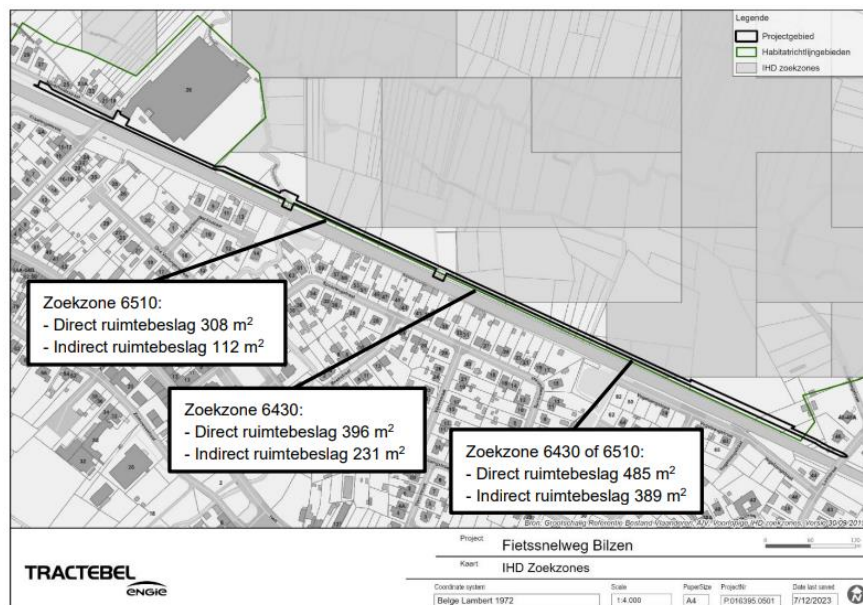
Compensatieopgave

De compenserende maatregelen betreffen compensatie van zowel directe effecten (ruimtebeslag) als indirecte effecten (indirect ruimtebeslag door verlies habitatwaardigheid van afgesneden oppervlakte) op actueel en tot doel gestelde habitats. De compensatieopgave betreft:

Habitattypen	Compensatieopgave			Geplande compensatie
	Actueel habitat	Zoekzone	Totaal	
6430	924 m ²	627 m ²	1551 m ²	Ca. 1700 m ²
6430 of 6510	-	874 m ²	874 m ²	-
6510	231 m ²	420 m ²	651 m ²	Ca. 3300 m ²
Totaal	1155 m ²	1921 m ²	3076 m ²	Ca. 5000 m ²

Tabel 2: Samenvattende tabel te compenseren zoekzones en habitat en geplande compensatie per habitattypen.

Deze innames en dus de compensatieopgave situeren zich als volgt in de ruimte:

Figuur 1: Ruimtelijke situering van de relevante innames van zoekzones en actueel habitat. Onderverdeeld in direct en indirect ruimtebeslag per zone.

Er werd binnen hetzelfde habitatrictlijngebied 'Jekervallei en bovenloop van de Demervallei' (BE2200041) gezocht naar gebieden die:

- Voldoen aan de volgende randvoorwaarden:
  - Geen actueel habitat op beoogde plaats van compensatie.
  - Compensatie van actueel habitat is niet toegelaten binnen een zoekzone.
  - Een zoekzone, waar zich nog geen habitat ontwikkeld heeft, moet gecompenseerd worden door dat specifieke habitat te gaan realiseren. Dit mag zowel binnen als buiten een zoekzone van hetzelfde habitattypen.
- Voldoen aan ecologische vereisten van de te compenseren habitattypen (abiotiek).

Binnen deze voorwaardes worden 2 percelen voorgesteld: BILZEN, afd. 2, sie. D, nr. 618D en BILZEN, afd. 2, sie. D, nr. 616W. Deze grenzen ten noorden aan het projectgebied en hebben een totale oppervlakte van 5.122 m². De percelen zijn deels gelegen in zoekzones van de te compenseren habitattypen, hebben een (zeer) natte, (zeer) sterk gleyige kleibodem zonder profiel (Eep en Efp) en zijn zowel in fluviaal als pluviaal overstromingsgevoelig gebied gelegen. Dit biedt potenties voor de

ontwikkeling van een glanshavergrasland en van moerasspireaverbond of verbond van harig wilgenroosje. Habitattype 6510 wordt maximaal ontwikkeld daar de haalbaarheid van de realisatie van dit habitattype op deze locatie groter ingeschat wordt dan dat van habitattype 6430. Door het grotere oppervlak wordt meer garantie gegeven voor de minimale verplichte compensatie van ca. 3.076 m² en dit geldt zowel bij de compensatie van het actuele habitat als die van de zoekzones. De compensatie wordt voldoende geacht om de algehele samenhang van het Habitatrichtlijngebied in stand te houden. Het Agentschap gaat akkoord met voorgestelde percelen en de gemaakte conclusie.

Inrichtingsmaatregelen

Voor de inrichting werd inspiratie gehaald bij de naburige percelen waar deze habitattypes reeds aanwezig zijn. Habitattype 6430 wordt voorzien parallel aan de fietssnelweg; ca.177 m² zal hier gerealiseerd worden. De overige beschikbare oppervlakte kan ingericht worden in functie van habitattype 6510. Op deze manier wordt rekening gehouden met standplaatsvereisten van beide types en zal de ruigte (type 6430) langsheen de fietssnelweg dienen als een buffer voor de achterliggende graslanden. Voor de ontwikkeling van beide habitats worden geen inrichtingswerken voorzien, maar wordt via beheersmaatregelen de omvorming gerealiseerd.

Een extra inrichtingsmaatregel wordt toegevoegd om de abiotische omstandigheden extra te verbeteren: een opstuwing van de naamloze beek ten oosten van perceel 616W waardoor deze minder drainerend zal werken. Een weergave in de ruimte van de inrichting van de percelen wordt weergegeven in figuur 2.

Het Agentschap merkt op dat de bestaande bomenrij op perceel 620C en 618D gevrijwaard dient te worden. Op aangeleverd kaartmateriaal lijkt hiermee rekening gehouden.

Figuur 2: Inrichting percelen 618D en 616W (groen = habitattype 6430, geel = habitattype 6510, niet gearceerd = buiten zoekzone, gearceerd = binnen zoekzone).

Beheer- en monitoringsplan

Door begrazing in het nabije verleden wordt de huidige toestand ingeschat als relatief eutroof. Er wordt voorgesteld beide percelen eerst nog mee op te nemen in een intensief graslandbeheer in

functie van verschraling en pas nadien over te gaan naar het specifieke beheer. De doelstelling is om via natuurlijke successie beide habitats te realiseren.

De percelen worden aangekocht door de stad Bilzen en het beheer zal overgelaten worden aan Natuurpunt. Zij zijn reeds actief op enkele naburige percelen. De voorgestelde percelen zullen mee opgenomen worden in het bestaande natuurbeheerplan type 4 'NBP-LI-19-0101 Demervallei Bilzen'. Dit garandeert een duurzaam natuurbeheer op lange termijn. Natuurpunt richt zich tevens op het in eigendom of in beheer krijgen van de naburige percelen waardoor het beheer van deze percelen goed overeenkomt met de beoogde doelstellingen van het habitatrictlijngebied.

Er dient nog uitgeklaard te worden in samenspraak met Natuurpunt of een afrastering op de grens met perceel 617 noodzakelijk is. Dit perceel zal nog begraasd worden en is niet ideaal op langere termijn voor beoogde habitattypes. De verantwoordelijkheid van deze afrastering dient afgesproken te worden met Natuurpunt.

Daarnaast moet de initiatiefnemer, conform artikel 36ter, §5 van het Natuurdecreet, **aan het Agentschap rapporteren over de uitvoering van de compenserende maatregelen**, ten laatste binnen een jaar na de definitieve beslissing waarbij de afwijking is toegestaan. Het Agentschap neemt de gerapporteerde compenserende maatregelen op in een register. Na de ontvangst van de rapportering beslist het agentschap binnen drie maanden over de inhoud en desgevallend de verdere frequentie van de rapportering.

Het Agentschap wenst hierbij op te merken dat mits de percelen worden opgenomen in een natuurbeheerplan, hiervoor sowieso monitoring opgenomen zal moeten worden.

Om te garanderen dat de compensatie effectief uitgevoerd kan worden, dient het compensatieplan aangevuld te worden met volgende documenten:

- 1) Een eigendomsbewijs van de stad Bilzen van de percelen BILZEN, afd. 2, sie. D, nr. 618D en 616W.
- 2) De beheersovereenkomst tussen stad Bilzen en Natuurpunt.
- 3) De afspraken met Natuurpunt omtrent de afrastering.
- 4) De opname van de betreffende percelen in het bestaande natuurbeheerplan 'Demervallei Bilzen'.

Conclusie

Op basis van bovenstaande uiteenzetting verleent het Agentschap voor Natuur en Bos een **gunstig advies** mits naleving van de volgende **voorwaarden**:

- De bestaande bomenrij op perceel 620C en 618D dient gevrijwaard te worden.
- Ten laatste binnen een jaar na de definitieve beslissing waarbij de afwijking is toegestaan, dient er gerapporteerd te worden aan het Agentschap over de uitvoering van de compenserende maatregelen.

Om te garanderen dat de compensatie effectief uitgevoerd kan worden, dient het compensatieplan aangevuld te worden met volgende documenten:

- 1) Een eigendomsbewijs van de stad Bilzen van de percelen BILZEN, afd. 2, sie. D, nr. 618D en 616W.
- 2) De beheersovereenkomst tussen stad Bilzen en Natuurpunt.
- 3) De afspraken met Natuurpunt omtrent de afrastering.
- 4) De opname van de betreffende percelen in het bestaande natuurbeheerplan 'Demervallei Bilzen'.

Hoogachtend,

Bert Van Weerd

Afdelingshoofd Adviezen, Vergunningen, Erkenningen en Subsidies (AVES)